

Tað er ikki eiti á sum bygdamenn — einameist teir í Havn, leika í við skrivning um bygdamenn- ing. Ikki er óhugsandi, at henda orka hevði ganga bygdamenn teirra betur, um teir hvør í sinum lagi fluttu út aftur hagar, teir vóru komnir, og tóku upp nýggjan tætt á heimpláss- um teirra. Ikki fyrr enn tá kundu teir ávíst, at eisini teir veruliga vóru sinnaðir fyri hugtakinum bygda- menning.

Hilmar Kass og Finnogi Isaksen, báðir avbygdamenn í Havn, men sum hvørki so ella so hava sýnt vilja ella hug til at vera við í uppbyggjandi leikum á heimplássum teirra, leika í eina óðastir um at Havnin veruliga er høvuðsstaður landsins. Skilji tað hvør, ið vil, men annað enn lóti er hetta ikki.

Hilmar stillar upp í Havn og Finnogi, ið ætlar sær at ver arva- prinsur Erlends, man fara at gera tað sama. Vónandi er tað hesum og øðrum líka kompleksfylltum gorp- um greitt, at landsum- fevnandi bygdamenn- ingarpolitikkur ikki kann rekast av Havnini einsa- mallari, hóast alla mögu- luga vælvild, Havnin higartil hevur sýnt byg- dunum.

Kunnu bert byrja við byggunum næst Havnini — Suðurstreymoyarbyg- dunum.

Seinastu 15-20 áriní hava hesi bygdafolk havt stóran lut av inntøku teirra úr Havnini, og einki øvugt orð er falið frá havnafolkini fyri tað, hóast arbeiðsloysi eisini hetta tíðarskeið hevur gjørt vart við seg í Havnini, og hóast komm- unuskatturin av hesum peningi mestsum óskerdur fall til bygdinar. Eysturoy og Norð- ureyrmur eru seinni komnar við.

Ivist ikki í, bygdinar sum so betur høvdu dámt, um arbeiði var á staðnum fyri bygdafolkini. Men at krevja, at havnafolk skal koma við tí, er ikki so lítið burturvíð.

Viðvíkjandi búsetingarpolitikkinum, so hevur Havnin verið stak lagalig mótvægis bygdafolkini — ov lagalig vil eg loyva mær at halda. Ikki tí bygdafolkini ikki skal unnast búpláss í Havnini, men tí byggingin hevur gingið alt ov skjótt. Fólka- talið er omanfyri tað, ið gott er.

Bygdafolk í Havnini hava havt sama rætt til grundtøki frá kommununi sum havnafolk. Hinvegin skal havnafolk, um tey á bygd skulu fáa so mikið, sum at pota eitt epli í, antin verða í ætt við henda ella hin ella verða giftur út á bygd og búset- andi har — men arbeiða í

Bygdamenning

Havnini og fáa kommunu- skattin til bygdina, tað er í lagi.

Undrunarvert er tað, at tað einameist eru bygda- folkini í Havnini, ið leggja upp til kegl um støðu høvuðsstaðarins í landinum. Bygdafolkini, úti á byg- dunum røkir sitt og sini uttan serstaka øvundar- kenslu mótvægis havna- folk.

Óg øvundarvert er livið í Havnini avgjørt ikki í dag. Evindalig grópan og lamterilsí, í øllum for- um, sammett við teir tankar, havnafolk fyri 15-20 árum síðan gjørdi sær um skynsama og hygna út- bygging av høvuðsstað- um.

Men nýfikni og káva- lóti bygdafolksins gjørdi, at so skuldi ikki verða. Bøndur á størstu gørdum landsins eins og tegnar teirra fluttu yvir háls og herðar, stundum uttan at vita sær arbeiði í Havnini.

Var hetta bygdamenn- ing. Grevstraramboð keypt til velting um landið, og harvið lagaliga figgjað við sokallaðari bygdamenning fyri eygað, grópa Havnina upp ger- andis- sum hviludagar. Kann hetta verða bygda- anna fatan av bygda- menning.

Kappingin um byggi- lendi í Havnini bygdafolk- anna imillum hevur nærur forkomið havna- folkini mógvægis til í egna heimstaði sínum at ognar sær grundstykki til sámuligan pris. Tann pris bygdafolk framvegis fær grundtøki á heimpláss- um teirra fyri — uml. 15- 50 tús. krónur. Er hetta tykkar fatan av bygda- menning.

Húsaleigurnar í Havn- ini, eru tær ikki eisini úr- slit av kapping bygda- folksins í millum um hetta láturliga symbolska, tey leggja í at sleppa til Havnar.

Leigu- kasernurnar í Havnini, ogn bygdamanna allar sum ein, mersgúgva arðar bygdamenn í Havn fyri okursleigur. Hetta kann neyvan heldur vera bygdamenning.

Asannast má, at flest- allir bygdamenn, ið hug hava til at «investera», gera hett í Havnini. Vertin liggur á fjøll, jørð, smælur og annars alt tað, ið kært skuldi verið at sær komn- um fólk — um bert slepp- ast kann til Havnar, um bert «business» kann ger- ast burturúr øðrum bygdafelegum í Havnini.

Handilsfyrirtekur av bygda royndum at koma sær

fram í Havnini, allar mestsum uttan undantak. Seta í veð hálfvar oyggjar fyri at sleppa at diskast í Havnini og gera harvið uppruna teirra so til lát- urs, at tað er einki minni enn syndarligt.

Eru mógvæleikarnir fyri lærupláss eins góðir á bygd sum í Havnini, so velja bygdaungdómarnir kortini flestallir Havnina. Grøtuligt er hetta.

Men vit havnafolk seta álít okkara til tykkum ungu bygdafolk, tá tað skal snúgvá seg um veru- ligu bygdamenning — ikki bert byggunum, men eisini Havnini og land- inum sum so at gagni.

Tit ungu megu vera tey, ið aftur av røttum verða at hava skil fyri at meta um tey virði, bygdin okkara hóast alt hava fyri tað fólk, har býr.

Vóru bygdafolk eins sinnað fyri bygdamenning sum havnafolk, varð eins nógvur bygdaþeningur nýttur til ilogur á byg- dunum sum til spekulat- iónsendamál í Havnini, høvdu bygdamenn í Havn- ini so sum Hilmar, Finn- bogi og teirra líkar smoygt upp um bókslini í heimbygdamum sínum og latið seg ørkymla minni av jarðar- sum øðrum ognar-

viðurskiftum í Havnini, so hevði kanska rivað fyri bygdamenningarpolitikki úti um landið.

Hvussu við umsókn- unum til lærarastarv í Havn — jú, mestsum hvør einasti bygda-læraranæm- ingur søkir eftir loknan skúla starv í Havnini.

Aheitan mín til bygda- innar skal tí vera, at tit sjálvi byrja bygdamenn- ingarpolitikkin úti um landið. Ikki fyrr enn tá munar almenna vælvildin, ikki fyrr enn tá verður meining í at tosa um bygdamenning.

Leggið til síðis jarðar- klandur og persónligt ag- gerið ilogur í egnum bygda- um heldur enn í spekulat- iónstiltek á stórpláss- unum.

Sokallaði infrastrukt- urin í samfelag okkara er stórt sæð í lagi. Landið er mestsum alt samanbundið við góðum vegum, brúm, bergholum og álitandi sambandi sjóvegis. Har- fyri kunnu bygdinar fáa tað til og frá, ið tørvur kundi verið á í samband við allar hugsandi fram- leiðslur.

Setið eina æru í at varð- veita og menna fedranna arvin úti um bygdinar. Berið hann víðari, hóast tað verður í nýggjum

teknologiskum sniði.

Stari tykkum fyri Guds sakir ikki blindan eftir tí, ið stórplássini havast at; tí óhugsandi er ikki, at tað fyri smærri plássini kundi verið skilabetri at lagt á annan bóg.

Vælsætaðu politisku túsundbeinini av bygda, ið kortini fyri langari tíð síðan háðandi hava vent bygdauppruna teirra bakið, verða ikki teir, ið av álvara fara at leggja rygg til ta bygdamenning, teir so oppurtunt fyri hvørt val sleingja um seg við.

Setið heldur álít tykkara til egna mátt og megi og stuðli hvør einstakur teimum bygdamennum og feløgum, ið ivaleyst hava dyggar ætlanir um virkis- skapandi tiltøk úti á bygda- unum.

Seta tit á har tit standa, skal samhugi úr Havnini ikki skorta — og ivaleyst heldur ikki frá tingi ella landsstýri.

Havnarmaður/K.